

З метою об'єктивної оцінки динаміки стану публічного управління та адміністрування системою вищої освіти та науки в Україні передбачається подальший аналіз означених міжнародних індикаторів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Полянський П. Австралійський вимір українських вишів. URL : https://dt.ua/EDUCATION/avstraliyskiy_vimir_ukrayinskih_vishiv.html. Вип. 17. 11-18.05.2012.
2. Лазор О. Д., Лазор О. Я. До питання сутності індикаторів «доброго врядування». Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні : матер. VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Полтава, 23 квіт. 2019 р.). Полтава : ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка. 2019. С. 71—74.
3. Лазор О. Д., Лазор О. Я. Індикатори «доброго врядування»: оцінка державної системи вищої освіти. Державне управління в Україні: виклики та перспективи : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 10 – 11 трав. 2019 р.). Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2019. С. 71 – 75.
4. Williams, R., de Rassenfosse, G., Jensen, P.H. and Marginson, S. (2012). U21 Ranking of National Higher Education Systems, Universitas 21 Report. University of Melbourne. 2012. 27 p.
5. Williams, R., de Rassenfosse, G., Jensen, P.H. and Marginson, S. (2014). U21 Ranking of National Higher Education Systems, Universitas 21 Report. University of Melbourne. 2014. 29 p.
6. Geoff Maslen. Five nations lead latest higher education rankings. URL : <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20190403133322569>
7. U21 Rankings | Universitas 21. URL : <https://universitas21.com/what-we-do/u21-rankings/u21-ranking-national-higher-education-systems-2019/comparison-table>
8. Williams, R., Leahy, A. U21 Ranking of National Higher Educational Systems (2019). Universitas 21 Report. University of Melbourne. 2019. 50 p.

Олександр Яременко, Артур Левицький ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У статті на основі аналізу нормативно-правової бази та адміністративної практики проаналізовано особливості публічно-управлінських аспектів інформаційного розвитку сільських територій.

Ключові слова: інформаційне суспільство, публічне управління, процеси, інформація, бази даних.

Активне формування глобального інформаційного суспільства обумовлює потребу інтеграції сільських територій в ці процеси, оскільки, в сучасних умовах інформація є одним із ключових ресурсів сталого розвитку самоврядних та державних інституцій. Традиційно сільські території розглядаються як сфера аграрного виробництва, що в певній мірі дистанціює їх від таких нематеріальних активів як інформація, знання, інтелектуальна власність тощо. Такий підхід є стримуючим фактором для інституалізації сільських територій в сучасний постіндустріальний світ, у зв'язку з цим актуалізується проблема аналізу інформаційного розвитку сільських територій та публічно – управлінського впливу на ці процеси, що і становить мету даної статті.

Чинне законодавство України не розкриває зміст поняття «сільська територія». Водночас, існує нормативна дефініція категорії «мікрорегіон», яку Закон України «Про засади державної регіональної політики» визначає як частину території регіону, що характеризується територіальною цілісністю та особливостями розвитку, в межах якої реалізуються спеціальні для цієї території проекти регіонального розвитку [1].

Науковцями сільські території ідентифікуються як одна з двох територіальних підсистем суспільства, що об'єднує її економічну, соціальну та екологічну складові, які, у свою чергу, поділяються на такі елементи, як населення, поселення, виробничо-господарський комплекс, інфраструктура, землі сільськогосподарського й іншого призначення та навколишнє природне середовище [2, С.22].

Вважаємо за доцільне в сутнісні характеристики сільських територій включати інформаційну складову, оскільки, життєдіяльність будь якої соціальної системи є безперервним процесом накопичення, використання, поширення різноманітних видів інформації. В цьому сенсі обґрунтованою є позиція Плотнікової М., яка зазначаючи, що основою розвитку на сільських територіях є власність на землю та людський ресурс, водночас, підкреслює важливість збереження засад стійкого розвитку як запоруки довгострокового характеру позитивних змін у системі «Людина - Природа». Автор абсолютно вірно звертає увагу на те, що Всесвіт тримається на трьох складових – матерії, енергії та інформації і відсутність хоча б одного з цих елементів не лише порушує гармонію, але й є причиною руйнації систем [3, С.39].

Сталий розвиток сільських територій можливий тільки за умови включення їх в глобальний інформаційний простір, використання знань та інших видів інформації як ресурсної бази для прийняття економічних та політичних рішень, застосування інновацій тощо. Водночас, суб'єктам владних повноважень для ефективного управління сільськими територіями необхідне глибоке розуміння економічних, соціальних і політичних процесів, що можливе за умови збору, аналізу та використання різноманітних видів інформації, яка циркулює в цій системі.

У зв'язку з цим, поряд з іншими визначеннями, пропонуємо розглядати сільські території як особливий локальний інформаційний простір, що є частиною національного та глобального інформаційних просторів і в якому відбувається інформаційна діяльність, соціальні комунікації, обмін даними та знаннями та інші процеси з інформаційною природою.

Розвиток інформаційної складової має важливе значення, перш за все, для підвищення ефективності аграрного виробництва, на що звертають увагу ряд вчених. Так, Притула Х. вважає, що сільська економіка регіону повинна розвиватися у напрямку диверсифікації видів економічної діяльності. Цьому сприятимуть розвиток системи регіональних дорадчих служб; формування відкритих інформаційних баз для задоволення потреб сільського населення і організацій, доступність інформації про ціни на ресурси та вироблену продукцію, існуючий попит і пропозицію на неї [4, С.74].

В Національній доповіді «Цілі Сталого Розвитку», яка представлена Україною ООН і в якій сформульовано перспективи розвитку України на період до 2030 року, зазначається, що однією із основних проблем розвитку аграрного сектору економіки є непоінформованість значної частини сільськогосподарських товаровиробників про кон'юнктуру ринків та умови ведення бізнесу в галузі [5]. Сільські території повинні також бути суб'єктами поширення економічної інформації, оскільки споживачі сільськогосподарської продукції зацікавлені в отриманні вичерпної інформації про технологію вирощування та якісні показники цієї продукції.

Водночас, значення інформаційного розвитку сільських територій має глибокий вплив не тільки на економіку сільського господарства, а і на інші сфери життєдіяльності цих територій. Як слушно зазначає Плотнікова М., особливий правовий, психологічний, соціальний, екологічний та економічний статус земельної ділянки створює передумови та відкриває перспективу для духовного зростання, надає нащадкам впевненості та довіри до керівництва країною, сприяє об'єднанню народу. На зміну людині споживачу з'являється людина творець, відповідальний за процвітання своїх родини, дому, Батьківщини, Землі [6, С.149]. Ця теза влучно відображає філософський зв'язок матеріального буття жителів сільських територій із нематеріальним світом, ключовим елементом якого є інформація. Сучасна людина виявляється зануреною в інформаційне середовище, тому інформація відіграє все більшу роль у житті людини, просякаючи всю її діяльність, та формує інформаційний спосіб її життя. Різні вияви інформаційного середовища виступають як специфічні моменти історично зумовленого соціокультурного буття [7, С.18].

Аналіз чинного законодавства України свідчить про те, що інформаційний розвиток сільських територій знаходиться поза увагою суб'єктів нормотворчості. Так, Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" не містить жодних норм щодо інформаційних аспектів державної регіональної політики. Окремі положення, які містяться в підзаконних нормативно – правових актах, носять декларативний характер і не можуть практично впливати на інформаційні відносини в сільському середовищі. Так, в Концепції розвитку сільських територій зазначається, що умовою забезпечення комплексного розвитку сільських територій в інтересах суспільства є зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури у сільській місцевості та впровадження сучасних інформаційних технологій в їх діяльність; інформаційне забезпечення сільського населення щодо перспектив підприємництва, доступу до кредитних ресурсів; сприяння інноваціям шляхом просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників [8]. Аналогічно, в Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки містяться тези про те, що цифровізація землеробства та сільського господарства є інструментом масштабної програми цифровізації сіл, підключення їх до цифрових інфраструктур, подолання цифрового розриву та соціально-економічного відродження сільських територій. Водночас, в плані заходів щодо реалізації цієї Концепції не перебачено конкретних дій щодо її впровадження на сільських територіях [9].

Таким чином, можна зробити висновок, що інформаційний розвиток сільських територій є одним шляхів зростання аграрного сектора економіки, застосування інновацій, підвищення якості життя. У зв'язку з цим діяльність публічної адміністрації має бути спрямована на усунення чинників, що обумовлюють інформаційну нерівність жителів сільських територій, як в аспекті доступу до якісних інформаційних продуктів, так і їх використання в професійній діяльності та повсякденному житті. Необхідна розробка та впровадження інформаційної політики щодо інтеграції сільських територій в національний та світовий інформаційні простори, що може бути предметом подальших розвідок в цьому напрямку.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 13. ст.90
2. Павлов О. І. Ідентифікація сільських територій України як периферійних: теорія та практика. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2013. № 6. С. 20-27.
3. Плотнікова М. Ф. Інноваційно-інвестиційна практика сільського розвитку як стійкої суспільно-економічної системи. Актуальные проблемы инновационной экономики. 2016. № 1. С. 37- 44.
4. Притула, Х. М. Класифікація сільських територій у контексті формування пріоритетів їх розвитку: регіональні акценти. Економіка АПК. 2013. № 9. С. 71-78.
5. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України від 30.09.2019. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>.
6. Плотнікова М. Ф. Соціократія як інструмент управління розвитком сільських територій. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2016. № 1. С. 145-151.
7. Дзьобань О.П., Жданенко С.Б. Соціокультурний простір інформаційного суспільства як середовище буття сучасної людини. Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2014. № 2. С. 12-21.
8. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій. Розпорядження Кабінету Міністрів від 23 вересня 2015 р. № 995-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2015>.
9. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018>.

Валерій Кононенко

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

У статті проаналізовано становлення національної нормативно-правової бази державного регулювання у сфері інтелектуальної власності протягом 1990-х – початку 2000-х рр. У роботі проаналізовано правові акти, що приймалися в умовах демократизації суспільства та державного управління, становлення та гуманізації національного законодавства у